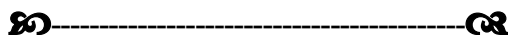

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น
ตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*

PUBLIC PARTICIPATION IN COMMUNITY DEVELOPMENT OF PHU KHAOTHONG
SUBDISTRICT, PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA DISTRICT,
PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE

จิรนนท์ ดำเนินงาม, อภิชาติ พานสุวรรณ

Chiranan Damnearnngam, Apichat Pansuwan

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

Corresponding Author Email: Chiranan.gee@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของตำบลภูเขาทอง 2) แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 352 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบแอลเอสดี ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยด้านการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ และด้านการประเมินผล อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ 2) แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ จัดประชาคมในวันหยุดราชการ ประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทาง และส่งเสริมให้ประชาชนเป็นกรรมการในการจัดทำโครงการ โดยคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลประโยชน์เป็นหลัก

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม; แนวทางการส่งเสริม; การพัฒนาท้องถิ่น

Abstract

This research aimed to study 1) the level of community participation in the local development of Phu Khao Thong Sub-district and 2) the strategies to promote community participation in local development. The research was mixed methods research and conducted in two stages. Stage 1 quantitative research. The sample consisted of 352 residents living in Phu Khao Thong Sub-district, Phra Nakhon Si Ayutthaya District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. The research tools were questionnaires, and the data were analyzed using mean, standard deviation, one-way ANOVA, and LSD test—stage 2 qualitative research. The key informants totaled 11 persons. The research tools were interviews and content analysis.

The research findings revealed that 1) the level of community participation in the development overall could have been higher. When considering each aspect, participation in receiving benefits was moderate, followed by involvement in decision operation and evaluation, which were also common. 2) Strategies to promote community participation in the development included organizing community meetings on holidays. Also, there should be various communication channels to encourage community members to volunteer as committee members or representatives in multiple projects. The target group should be the primary consideration.

Keywords: Participation; Guidelines for Promoting; Local development

บทนำ

สภาพสังคมของประเทศไทยในปัจจุบันมีการเจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วมีการเปลี่ยนแปลงมากมาย ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดำรงชีวิตของประชาชนไม่ว่าจะเป็น สังคม ชุมชน ท้องถิ่น จนกระทั่งมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ว่าด้วยหลักการสนับสนุนการปกครองส่วนท้องถิ่น และการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีโอกาสจัดทำบริการสาธารณะให้ประชาชนได้อย่างเพียงพอ และตรงกับความต้องการของประชาชน การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การจัดทำบริการสาธารณะให้เข้าถึงประชาชนมากที่สุด โดยการส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น (พลวุฒิ สะกิจ, 2561)

การให้โอกาสประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการประสานสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับประชาชนเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน และพัฒนานโยบาย โครงการ และการบริการสาธารณะให้เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจภาครัฐ ได้แก่ การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินการ การรับผลประโยชน์การติดตามประเมินผล ทั้งนี้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นวิธีการที่ภาครัฐ ภาคประชาสังคมและผู้ที่เกี่ยวข้อง มีโอกาสเรียนรู้ทำความเข้าใจประเด็นนโยบายสาธารณะร่วมกันปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อหาหนทางที่ดีที่สุด ทุกฝ่ายยอมรับมากที่สุดและมีผลกระทบเชิงลบน้อยที่สุด (สถาพร วิชัยรัมย์, 2559)

โดยปัจจุบันวิถีชีวิตของประชาชนในตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่วนใหญ่ดำรงชีพด้วยการประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร เช่น การรับราชการ การรับจ้าง แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม รวมไปถึงการเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็กที่ใช้ทุนประกอบการไม่มากนัก เป็นต้น ความเปลี่ยนแปลงอาชีพ ทำนา มาสู่อาชีพนอกภาคการเกษตรที่แตกต่างหลากหลายนี้ เป็นตัวชี้วัดสำคัญของการเปลี่ยนวิถีชีวิตเป็นแบบสังคมเมือง ส่งผลให้วิถีชีวิตประจำวันของผู้คนแตกต่างกันไปตามลักษณะอาชีพของคนในชุมชน ขณะเดียวกันลักษณะทางสังคมบางด้านก็ยังแสดงให้เห็นถึงลักษณะความผูกพันแบบสังคมชนบท โดยเฉพาะในความสัมพันธ์ในกลุ่มเครือญาติละแวกบ้านที่ยึดโยงด้วยประเพณีความเชื่อบางอย่างร่วมกัน เป็นต้น ส่งผลให้รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น รวมถึงความต้องการของประชาชนมีการเปลี่ยนไปตามบริบทของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ ภายใต้บริบทความเป็นสมัยใหม่ (คมลักษณ์ ไชยยะ, 2565)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการส่งเสริมการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และสังคม รวมถึงสามารถต่อยอดไปเป็นการเป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นลักษณะชุมชนเมือง แต่ยังมีลักษณะความผูกพันแบบสังคมชนบท เช่นเดียวกับ ตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

พื้นที่วิจัย คือ ตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 352 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane จากประชากรทั้งหมด 2,920 คน โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ .05 ดังนี้ (Taro Yamane, 1973)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97 เก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลมาประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบแอลเอสดี

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มบุคลากรหน่วยงานของรัฐ และกลุ่มตัวแทนประชาชน จำนวน 11 คน โดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล และแนวทางการส่งเสริมการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.03	1.04	ปานกลาง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	2.24	1.15	น้อย
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	2.13	1.31	น้อย
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	1.97	1.20	น้อย
รวม	2.23	.97	น้อย

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ = 2.23, S.D. = .97) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการรับผลประโยชน์ ($\bar{X}$ = 3.03, S.D. = 1.04) อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}$ = 2.24, S.D. = 1.15) อยู่ในระดับน้อย ด้านการมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติ ($\bar{X}$ = 2.13, S.D. = 1.31) อยู่ในระดับน้อย และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินผล ($\bar{X}$ = 1.97, S.D. = 1.20) อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า

1. ด้านการตัดสินใจ ควรจัดประชุมในวันหยุดราชการ และจัดสถานที่ประชุมให้สะดวกต่อการเดินทางมาร่วมประชุม รวมถึงระยะเวลาที่ใช้ในการประชุมควรจัดให้ไม่รบกวนเวลาวันหยุดของประชาชนมากเกินไป ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงคนในชุมชนในกลุ่มหมู่บ้านจัดสรรโดยสร้างเป็นแพลตฟอร์มของการประชาสัมพันธ์การจัดโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงได้ เช่น Facebook ควรส่งเสริมและให้ความรู้กับประชาชน ในการประชุมและการพิจารณาปัญหา ให้เป็นเรื่องใกล้ตัวกับคนในชุมชน เพื่อเพิ่มกลุ่มคนที่เข้าร่วมมากขึ้น ควรประสานงานเครือข่ายชุมชนให้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนที่ควรส่งเสริมและให้ความรู้กับประชาชน ในการประชุมและการพิจารณาปัญหา ให้เป็นเรื่องใกล้ตัวกับคนในชุมชน เพื่อเพิ่มกลุ่มคนที่เข้าร่วมมากขึ้น ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ในการจัดโครงการ/กิจกรรม ทางแผ่นพับ ใบปลิว หรือ การทางออนไลน์ เช่น Google form เพื่อเพิ่มความความคิดเห็นที่หลากหลายมากขึ้น

2. ด้านการปฏิบัติ ควรส่งเสริมให้ประชาชนเสนอตัวเป็นกรรมการหรือตัวแทน ในการจัดทำกิจกรรม/โครงการ ต่างๆ ควรส่งเสริมให้หมู่บ้านเริ่มจัดทำแผนการพัฒนาหมู่บ้านด้วยตนเอง และติดตามอย่างสม่ำเสมอ การจัดโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ควรจัดในวันหยุดราชการ

เพื่อให้ประชาชนส่วนใหญ่สะดวกในการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม การประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงคนในชุมชนในกลุ่มหมู่บ้านจัดสรร ควรมีหน่วยงานราชการเข้ามาสนับสนุน รวมถึงมีป้ายประชาสัมพันธ์ประจำตำบล ให้บุคคลทั่วไปสามารถรับข่าวสาร ควรมีการกำหนดคุณสมบัติของกรรมการ เพื่อที่จะได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้าร่วมการจัดทำโครงการ/กิจกรรม

3. ด้านการรับผลประโยชน์ การจัดทำโครงการด้านการฝึกอาชีพ อาจไม่ตอบโจทย์ของคนในชุมชน ควรคำนึงถึงความต้องการของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรม และนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่น เช่น ด้านการลดรายจ่ายในครัวเรือนที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ด้านการจัดทำโครงการ/กิจกรรม ที่เร่งด่วนและเป็นปัญหาที่จะขยายใหญ่ขึ้น เช่น โครงการเกี่ยวกับการต่อต้านยาเสพติด บำบัดผู้ป่วยติดยาเสพติด และด้านการจัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวกับการศึกษากิจกรรมนันทนาการ ออกกำลังกายในวันหยุด หรือหลังเลิกงานมากขึ้น เพื่อส่งเสริมสุขภาพ และความสัมพันธ์ในระดับชุมชน เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท รับราชการ รับจ้าง

4. ด้านการประเมินผล ควรติดป้ายประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรมต่างๆ และใส่รายละเอียดการจัดทำโครงการ/กิจกรรม ที่สำคัญให้ประชาชนได้รับรู้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการติดตามประเมินผล ควรมีการเพิ่มช่องทางในการติดตามประเมินผลและรายงานผลอย่างสม่ำเสมอ เช่น การประชุมออนไลน์ ควรเพิ่มแบบประเมินในการจัดทำโครงการ/กิจกรรม หลังโครงการ/กิจกรรม ที่แล้วเสร็จในระยะเวลาไม่นาน เพื่อความรวดเร็วในการประเมินผลและแก้ไขในครั้งต่อไป ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการในคณะติดตามและประเมินผลของการพัฒนาท้องถิ่นให้มีจำนวนที่มากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา วีรยางกูร (2555) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลอ้อมเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และไม่สอดคล้อง กับงานวิจัยของอัญมณี ทาทิตย์ (2563) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว สามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนที่มีวิถีชีวิตเป็นแบบสังคมเมือง อาจต้องการรูปแบบการมีส่วนร่วมที่สามารถเข้าร่วมได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานประจำ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ที่สามารถเข้าถึงได้หลากหลายรูปแบบ โดยพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยมีรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่าอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญาดา นิลสุวรรณ และ พิพัฒน์ ไทยอารี (2560) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน หมู่ที่ 6 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญมณี ทาทิตย์ (2563) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่ อำเภอสว่างวีรกรรม จังหวัดสระแก้ว สามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนที่มีวิถีชีวิตเป็นแบบสังคมเมือง อาจต้องการรูปแบบการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่สามารถเข้าร่วมได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานประจำ และการประชาสัมพันธ์ที่สามารถเข้าถึงได้หลากหลายรูปแบบและต่อเนื่อง ซึ่งเมื่อนำข้อมูลการทดสอบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของ ตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จะพบว่า ประชาชนกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากที่สุดคือ ประชาชนกลุ่มที่มีอาชีพ รับราชการ และประชาชนกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อยที่สุดคือ ประชาชนกลุ่มอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน โดยแสดงให้เห็นการประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่เป็นรูปแบบเอกสารทางการซึ่งสามารถเข้าถึงประชาชนกลุ่มอาชีพ รับราชการ ได้มากที่สุด และเข้าถึงประชาชนกลุ่มอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน น้อยที่สุด

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ พบว่าอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา วีรยางกูร (2555) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลอ้อมเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ น้ำทิพย์ สุวรรณทอง (2558) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน สามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนที่มีวิถีชีวิตเป็นแบบสังคมเมือง อาจไม่สะดวกที่จะเข้าร่วมเป็นตัวแทนหรือคณะกรรมการ เนื่องจากไม่สะดวกที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในวันธรรมดา/วันทำงานประจำ รวมถึงการเป็นสังคมเชิงเดี่ยวที่ส่งผลให้ประชาชนปฏิบัติหน้าที่การติดต่อประสานงานของหน่วยงาน และประชาชนในชุมชนเป็นไปได้ยาก และเมื่อนำข้อมูลการทดสอบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของ ตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติมากที่สุด จะพบว่า ประชาชนกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติมากที่สุดคือ ประชาชนกลุ่มที่มีอาชีพ รับราชการ และประชาชนกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ประชาชนกลุ่มอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน โดยแสดงให้เห็นถึงองค์ความรู้และความสะดวกในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ประชาชนกลุ่มอาชีพ รับราชการ มีส่วนร่วมได้มากที่สุดและเข้าถึงประชาชนกลุ่มอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน มีส่วนร่วมร่วมน้อยที่สุด

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา วีรยางกูร (2555) ศึกษาเรื่องการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล อ้อมเกร็ด อำเภอบางกร่าง จังหวัดนนทบุรี และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญมณี ทาทิตย์(2563) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว สามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนที่มีวิถีชีวิตเป็นแบบสังคมเมือง มีความสนใจในโครงการ/กิจกรรม ที่หลากหลายมากกว่าสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น การจัดกิจกรรมลดรายจ่าย การจัดสถานที่และกิจกรรมนันทนาการ ในวันหยุดราชการ

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า อยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญาดา นิลสุวรรณ และ พิพัฒน์ ไทยอารี (2560) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนหมู่ที่ 6 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี และไม่สอดคล้อง กับงานวิจัยของ เลิศชาย หอมหวล และ พิชัยรัฐ หมื่นด้วง (2564) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร ส่วนตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย สามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนประชาชนที่มีวิถีชีวิตเป็นแบบสังคมเมืองอาจต้องการรูปแบบการมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลที่สามารถเข้าร่วมได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานประจำ และการประชาสัมพันธ์ที่สามารถเข้าถึงได้หลากหลายรูปแบบ และต่อเนื่อง รวมถึงองค์ความรู้ที่มีประโยชน์ต่อการประเมินผล ซึ่งเมื่อนำข้อมูลการทดสอบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จะพบว่า ประชาชนกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการประเมินผลมากที่สุดคือ ประชาชนกลุ่มที่มีอาชีพ รับราชการ และประชาชนกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการประเมินผลน้อยที่สุดคือ ประชาชนกลุ่มอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน โดยแสดงให้เห็นการประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่เป็นรูปแบบเอกสารทางการและองค์ความรู้ในการประเมินผลซึ่งสามารถเข้าถึงประชาชนกลุ่มอาชีพ รับราชการ ได้มากที่สุด และเข้าถึงประชาชนกลุ่มอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน น้อยที่สุด

องค์ความรู้

การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แสดงองค์ความรู้ ได้ดังในภาพ

ภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หน่วยงานราชการท้องถิ่น ควรจัดให้มีการประชุมรวมถึงการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นให้มีช่วงเวลาที่เหมาะสมเป็นไปตามความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ เช่น วันเสาร์ วันอาทิตย์ พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกใน

การเดินทางเข้าร่วมประชุมประชาคมแก่ประชาชน และควรสร้างช่องทางการประสานพันธ์ที่หลากหลาย เพื่อเป็นการแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวัน เวลา สถานที่ ในการจัดประชุมประชาคม

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ หน่วยงานราชการท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้ประชาชนเสนอตัวเป็นกรรมการหรือตัวแทนในการจัดทำกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ส่งเสริมให้หมู่บ้านเริ่มจัดทำแผนการพัฒนาหมู่บ้านด้วยตนเอง และติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หน่วยงานราชการท้องถิ่น ควรจัดให้มีการสำรวจระบบสาธารณสุขโรคต่าง ๆ เพื่อที่จะได้กระจายโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ให้ครอบคลุมทุกชุมชนและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน รวมถึงการจัดทำโครงการด้านการฝึกอบรม ควรเสริมด้านการลดรายจ่ายในครัวเรือนที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง และจัดลำดับความสำคัญโครงการ/กิจกรรม ที่เร่งด่วนและเป็นปัญหาที่จะขยายใหญ่ขึ้น เช่น โครงการเกี่ยวกับการต่อต้านยาเสพติด บำบัดผู้ป่วยติดยาเสพติด

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล หน่วยงานราชการท้องถิ่น ควรติดป้ายประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรมต่างๆ และมีรายละเอียดการจัดทำโครงการ/กิจกรรมที่สำคัญให้ประชาชนได้รับรู้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการติดตามประเมินผล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตำบลภูเขาทองอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- คมลักษณ์ ไชยยะ. (2565). การศึกษาชุมชนชนเมือง: กรณีชุมชนวัดช่องลม ตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารวิชาการอยุธยาศึกษา*, 14(2), 68-88.
- ชญาดา นิลสุวรรณ และ พิพัฒน์ ไทยอาริม. (2560). *การมีส่วนร่วมของประชาชนหมู่ที่ 6 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี* (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- น้ำทิพย์ สุวรรณทอง. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน* (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปวีณา วีรยางกูร. (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลอ้อมเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี* (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- พลวุฒิ สะกิจ. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (การค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- เลิศชาย หอมหวล และพิชัยรัฐ หมั่นด้วง. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 6(11), 210-222.
- สถาพร วิชัยรัมย์. (2559). จริยธรรมสำหรับนักรัฐกิจ. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สมบัติ นามบุรี. (2562). ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในงานรัฐประศาสนศาสตร์. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 2(1), 183-197.
- อัญมณี ทาพิทย. (2563). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการจัดการทั่วไป). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: Harper. & Row.